# For Which *Mitzvot* Does *Shelichut* Work

**Q** If a person is in a place where *arba minim* are unavailable, can he fulfill his *mitzva* by asking someone to be his *shaliach* to hold the *arba minim*?

### 1. גמרא, סוכה דף מא עמוד ב

תנו רבנן: "ולקחתם" – שתהא לקיחה ביד כל אחד ואחד. "לכם" – משלכם

### 2. קצות החושן סי' קפב ס"ק א

**בכל דבר שלוחו של אדם כמותו.** כתב בתוספות רי"ד ... זה לשונו: יש מקשים, אם כן לכל דבר מצוה יועיל השליה, ויאמר אדם לחבירו: "שב בסוכה עבורי; הנח תפילין עבורי." ולאו מלתא היא, שהמצוה שחייבו המקום לעשות בגופו, האיך יפטור הוא על ידי שלוחו והוא לא יעשה כלום; ודאי בגירושין וקידושין מהני, כי הוא המגרש ולא השליח, שכותב בגט: "אנא פלוני פטרית פלונית", וכן נמי האשה למי היא מקודשת כי אם לו, וכן בתרומה הוא נותן התרומה מפירותיו, וכן בפסח הוא אוכל ועל שמו ישחט ויזרק הדם, אבל בסוכה הכי נמי יכול לומר לשלוחו: "עשה לי סוכה" והוא יושב בה, אבל אם ישב בה חבירו לא קיים הוא כלום וכן ציצית וכל המצות – עד כאן לשונו. וקשיא לי: דהא בשליחות לדבר עבירה, אי לאו דגלי קרא דאין שליח לדבר עבירה, הוי ליה בדין שליחות, ואף על גב דאין המשלח עושה כלום. ולשמאי הזקן סבירא ליה דעושה שליח להרוג דשליח של אדם כמותו ...

והנראה לעניות דעתי בזה, כיון דשליח של אדם כמותו לא אמרינן אלא במידי דעשיה, דאז הוה ליה מעשה שלוחו כמותו, אבל במידי דליכא עשיה, לא אמרינן שליח של אדם כמותו ... ומשום הכי בפסח וקידושין וגירושין, הוה ליה מעשה שליח כמותו וכאילו הוא בעצמו שחט הפסח, וכן בקידושין וגירושין כאילו הבעל עצמו נתן הקידושין או הגירושין, וכן למאן דאמר יש שליח לדבר עבירה דהוא במידי דמעשה ושייך מינוי שליחות, אבל בתפילין כשהשליח מניח התפילין, הנחה זו שהיא עשיה חשוב כאילו המשלח עשה הנחה זו, אבל אכתי לא הניח התפילין על ראשו אלא על ראש שלוחו דאין גוף השליח בגוף המשלח כיון דבמידי דממילא לא שייך מינוי שליחות. ומשום הכי, בציצית ותפילין וסוכה, נהי דהוה ליה עשיית השליח כעשיית המשלח, כיון דגוף שלוחו לא הוי בגופו, לא עשה המעשה בגופו אלא בגוף שלוחו ...

### 3. שו"ת משנה הלכות חלק ג סי' קמה

ובזה נמי מיושב מה שהקשו קצת מפרשים, דמשמע מדברי הרא"ש והר"ן דנר חנוכה מותר להדליק על ידי שליח, מדהקשו למה מברכין בנר חנוכה "להדליק נר חנוכה", הרי היכי דאפשר על ידי שליח, מברכין ב"על". ומשמע דפשיטא להו דנר חנוכה יכול להדליק על ידי שליח. והקשו, דכיון דהוי מצוה שבגופו, אמאי מהני שליח יותר מכל המצות. ולפי מה שכתבתי אתי שפיר גם זה, דנר חנוכה נמי, כיון דהמצוה הוא ההדלקה והוי מילתא דאיתעבידא על ידי מעשה, שפיר מצי לקיים על ידי שליח, ולא דמי לתפילין וסוכה וכו'.

### 4. שו"ת הר צבי אורח חיים א סי' כג

אלא דיש לעיין – אם הקשירה היא מגוף המצוה או שעצם המצוה היא רק מה שמונח על היד והקשירה אינה אלא הכשר למצות ההנחה, וכן נראה מלשון הברכה, "אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח תפילין" ואינו מברך "לקשור תפילין". ויש קצת ראיה לזה מהיא דעבודה זרה (דף לט ע"א): רבי שמעון בן אלעזר אומר: מעשה באשה אחת שנישאת לחבר והיתה קושרת לו תפילין על ידו. ועיין בתוס' מנחות (דף מב ע"א, ד"ה מנין), שכתבו: משמע שאשה כשרה, ולא אמר כל שאינו בלבישה אינו בעשייה, דהא לא כתיב בגופה לבישה אלא בכלאים ומילתא אחריתי היא וגבי תפילין דרשי כהאי גוונא, עד כאן לשונו. דנראה דהוקשה להתוס', דלמה לי קרא לפסול בעכו"ם, תיפוק ליה דגם אשה פסולה משום שאינה בלבישה ומכל שכן עכו"ם? ותירצו דאשה כשרה משום דלא כתיב לבישה בציצית, אבל גבי תפילין דרשינן כהאי גוונא, "וקשרתם" דכתיב בתפילין הוה ליה למימר דאשה פסולה, דלאו בת קשירה היא, אלא על כרחך, הא דאשה קושרת הוא משום דאין הקשירה והחידוק חלק מן המצוה אלא ההנחה שלאחר החידוק בלבד, היינו שמצות הנחת תפילין היא שיהיו התפילין קשורים על ידו וראשו

### 5. מנחת אשר, בראשית סי' טו

ודרך אחרת ביסוד גדר שליחות במצוות כתב מהר"ח אור זרוע (סי' קכח) ... לחלק בגדרי המצות, דיש מצוות שעיקרן בעצם **העשיה**, ויש מצוות שעיקרן **בתוצאה**, דמצות תפילין, קריאת שמע, תפילה, לולב, וסוכה, וכדומה ענינם ומהותם בעצם המעשה, ובאלו לא שייכא שליחות, אבל במצות עשיית מעקה והריגת חייבי מיתות בית דין וכדומה, שכל ענינם בתוצאה, באלו מהני שליחות.